

Technikum Nr 2 im. gen. Mieczysława Smorawińskiego
w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu

Wymagania edukacyjne z uwzględnieniem efektów kształcenia i kryteriów weryfikacji ujętych w podstawie programowej niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych (kształcenie ogólnokształcące).

Przedmiot: **Podstawy przedsiębiorczości**

Zawód: Technik ekonomista

Klasa: II i III podbudowa gimnazjum

Klasa II

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
I. Człowiek – istota przedsiębiorcza				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady ludzi przedsiębiorczych – wyjaśnia na przykładach pojęcie „innowacja” – wyjaśnia pojęcie „świadome działanie” – określa aktywną postawę człowieka – rozpoznaje postawę przedsiębiorczą – wskazuje elementy procesu komunikacji – rozróżnia komunikację werbalną i niewerbalną – wymienia środki komunikacji interpersonalnej – rozróżnia emocje 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia „przedsiębiorczość”, „kreatywność”, „innowacyjność” – rozróżnia rodzaje innowacyjności – określa postawę przedsiębiorczą – wyjaśnia pojęcie „samoakceptacja” – rozpoznaje przykłady inicjatywności – charakteryzuje elementy procesu komunikacji – rozróżnia zasady skutecznego komunikowania się – wskazuje przyczyny zakłóceń w procesie komunikacji – rozróżnia zachowania bierne, agresywne i asertywne – interpretuje sygnały niewerbalne 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia rodzaje innowacji – charakteryzuje kreatywność – stosuje „burzę mózgów” jako metodę kreatywnego myślenia – wskazuje bariery kreatywnego myślenia – charakteryzuje cechy człowieka przedsiębiorczego – charakteryzuje postawy osób uległych, agresywnych i asertywnych – charakteryzuje zachowanie asertywne osoby przedsiębiorczej – charakteryzuje kreatywność i inicjatywność jako istotną cechę osoby przedsiębiorczej – analizuje zakłócenia w komunikacji interpersonalnej i proponuje sposoby ich likwidowania – charakteryzuje zachowania – wykorzystuje techniki komunikacji werbalnej i niewerbalnej w różnych sytuacjach 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje poziom innowacyjności w Polsce na tle innych krajów – uzasadnia rolę i znaczenie przedsiębiorczości i innowacyjności w gospodarce w rynkowej – charakteryzuje umiejętności człowieka przedsiębiorczego – analizuje poziom własnej przedsiębiorczości i kreatywności – rozpoznaje szanse ludzi o postawach przedsiębiorczych w gospodarce rynkowej – analizuje obszary własnej asertywności – uzasadnia znaczenie skutecznej komunikacji w budowaniu właściwych relacji społecznych – stosuje niewerbalne aspekty mowy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie „synektyka”, podając przykłady z różnych dziedzin – rozpracowuje wpływ kreatywności i przedsiębiorczości na rozwój człowieka i gospodarki – udowadnia na przykładach znaczenie samoakceptacji w zachowaniu asertywnym i w kształtowaniu cech przedsiębiorczych – dostrzega znaczenie przedsiębiorczości w życiu osobistym i rozwoju społeczno- gospodarczym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej – projektuje doskonalenie własnych zachowań asertywnych

II. Gospodarka rynkowa				
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia typy gospodarek – wyjaśnia pojęcie „ekonomia” – wyjaśnia pojęcia: „popyt”, „podaż”, „cena” – objaśnia pojęcie „mechanizm rynkowy – interpretuje pojęcie rynku – wyróżnia rodzaje rynku – wyjaśnia funkcje rynku – wyjaśnia pojęcie „konkurencja na rynku” – wyróżnia podmioty gospodarki rynkowej – wyjaśnia skrót PKB – wyjaśnia pojęcie „budżet”, „dochody budżetu”, „wydatki budżetowe – wyjaśnić pojęcie „konsument” – wskazuje główne ustawy regulujące prawa konsumenta – wyjaśnia pojęcie „ochrona danych osobowych” – wyjaśnia pojęcie „reklamacja” 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia typy gospodarek – charakteryzuje funkcjonowanie gospodarki centralnie planowanej i rynkowej – interpretuje prawo popytu i podaży, – interpretuje pojęcie równowagi rynkowej – wyjaśnia pojęcia: „dobra substytucyjne”, „dobra komplementarne – klasyfikuje rynki – rozróżnia sytuację monopolu i rodzaje konkurencji – charakteryzuje gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa – wyjaśnia pojęcie „cykl koniunkturalny” i rozróżnia jego fazy – wyróżnia podstawowe źródła wpływów do budżetu – wyjaśnia pojęcia „deficyt budżetowy” i „dług publiczny – wskazuje ustawy regulujące prawa konsumenta – wskazuje ustawę dotyczącą ochrony danych osobowych – wskazuje instytucje ochrony konsumenta 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje proces i skutki transformacji w Polsce – wyróżnia makro- i mikroekonomię – wskazuje na wykresie zależności pomiędzy popytem, ceną i podażą – charakteryzuje pozacenowe czynniki wpływające na zmiany wielkości popytu i podaży – charakteryzuje rynki wg różnych kryteriów, – wyjaśnia na schemacie powiązania między elementy obiegu okrężnego pieniądza – posługuje się pojęciami: „PKB”, „recesja”, „ekspansja” – rozróżnia narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę – charakteryzuje typy podatków – analizuje strukturę dochodów budżetu państwa – wyróżnia kierunki wydatków z budżetu państwa – przedstawia prawa konsumenckie – interpretuje ustawy o prawach konsumenta 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje gospodarkę centralnie sterowaną i gospodarkę rynkową – scharakteryzuje na przykładach stosowanie zasady wolności gospodarczej – interpretuje na wykresie punkt równowagi rynkowej – analizuje zależności pomiędzy popytem, podażą a ceną – charakteryzuje rynki w Polsce – charakteryzuje obieg okrężny w gospodarce - charakteryzuje fazy cyklu współczesnego – charakteryzuje funkcje państwa w gospodarce przy wahaniach koniunkturalnych – określa funkcje budżetu – charakteryzuje zasady budżetowe – charakteryzuje organizacje i instytucje prokonsumenckie i UOKIK – wskazuje formy i instytucje pozasądowego rozstrzygania sporów konsumenckich 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpracowuje wady i zalety funkcjonowania gospodarki rynkowej – wyjaśnia cenową elastyczność popytu i podaży – analizuje obecny stan rynków w Polsce na tle Europy – analizuje zależności między podmiotami gospodarczymi – analizuje zachowania gospodarki w kolejnych fazach cyklu koniunkturalnego – dyskutuje na temat metod przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym w gospodarce – rozpracowuje zakres ingerencji państwa w gospodarkę w poglądach zwolenników etatyzmu i neoliberalistów – analizuje sprawozdania z wykonania budżetu państwa – analizuje realizacje praw konsumenta i ochrony danych osobowych w Polsce

III. Instytucje gospodarki rynkowej				
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia formy pieniądza – wskazuje najważniejsze instytucje rynku finansowego – wyjaśnia rolę NBP w systemie bankowym – wyjaśnia pojęcia „oszczędzanie”, „inwestowanie” – wymienia formy oszczędzania – wymienia pozabankowe instytucje pożyczkowe – wyjaśnia zakres usług bankowych dla ludności – rozróżnia kredyt od pożyczki – wyjaśnia pojęcie „odsetki” – wyjaśnia skrót RRSO – wyjaśnia rolę GPW na rynku finansowym – wymienia papiery wartościowe – wymienia rynki na GPW – wyjaśnia pojęcia: „kapitał”, „lokata”, „akcja”, „dywidenda”, „obligacja” – wskazuje podmioty prowadzące inwestycje finansowe – wymienia instytucje systemu ubezpieczeń 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia funkcje pieniądza – rozróżnia zadania instytucji rynku finansowego – wymienia podstawowe banku centralnego – charakteryzuje rolę banku banków – interpretuje efekty inwestowania – rozróżnia rodzaje inwestycji – wymienia pozabankowe instytucje pożyczkowe – rozróżnia efekty przy różnych rodzajach inwestycji – wyjaśnia pojęcie „polisolokata” – wyjaśnia pojęcie „odsetki od lokat” – analizuje oferty usług bankowych w zakresie kont osobistych, kart płatniczych, lokat terminowych, kredytów i pożyczek – rozróżnia rodzaje kredytów – objaśnia pojęcie „zdolność kredytowa” – wymienia uczestników GPW – scharakteryzuje funkcjonowanie i zadania GPW – rozróżnia rynki – posługuje się pojęciami: 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje funkcje pieniądza – charakteryzuje formy i rolę pieniądza bezgotówkowego – charakteryzuje rolę Komisji Nadzoru Finansowego – charakteryzuje rolę i zadania Rady Polityki Pieniężnej – wyjaśnia cele polityki pieniężnej – wskazuje instrumenty polityki pieniężnej – charakteryzuje podstawowe zasady działania banków komercyjnych, spółdzielczych i SKOK-ów w Polsce – interpretuje rodzaje inwestycji – rozróżnia kryteria wyboru inwestycji – wyjaśnia pojęcie „dywersyfikacja kapitału” – porównuje stopy zwrotu różnych form lokat – oblicza odsetki od lokat i kredytów, – analizuje umowę kredytu lub pożyczki – charakteryzuje elementy umowy kredytowej – szacuje zdolność kredytową 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje pieniądz międzynarodowy – analizuje rolę KNF, RPP i Rzecznika Finansowego w funkcjonowaniu systemu finansowego w Polsce – charakteryzuje operacje otwartego rynku – charakteryzuje poziom rezerwy obowiązkowej – określa czynniki wpływające na skłonność do oszczędzania – porównuje propozycje lokowania kapitału – porównuje poziom ryzyka inwestycyjnego przy strategii długo-średnio- i krótkoterminowej – charakteryzuje funkcjonowanie poszczególnych rynków GPW – analizuje wskaźniki giełdowe spółki – interpretuje dochodowe i cenowe indeksy giełdowe – dyskutuje nad wyborem rodzaju funduszu inwestycyjnego, – wskazuje alternatywne możliwości zabezpieczenia przyszłości 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje rolę pieniądza w gospodarce – projektuje ewaluację pieniądza – analizuje rolę instytucji rynku finansowego w stabilizacji pieniądza i w funkcjonowaniu gospodarki narodowej, przedsiębiorstw i w życiu człowieka – interpretuje dane statystyczne dot. poziomu oszczędności w Polsce – analizuje koszty inwestowania za pośrednictwem funduszy inwestycyjnych – proponuje dywersyfikację kapitału po analizie stopy zwrotu inwestycji – charakteryzuje zasady bezpieczeństwa bankowości elektronicznej i dostrzega zagrożenia – ocenia przykłady praktyk i zachowań etycznych oraz nieetycznych na rynku finansowym – projektuje ewaluację usług bankowych

<p>społecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyróżnia filary systemu ubezpieczeń społecznych – wymienia źródła prawa podatkowego – wskazuje podatki bezpośrednio i pośrednio – objaśnia akcyzę – wymienia miejsce i cel składania deklaracji podatkowej PIT – wyróżnia sposoby składania deklaracji PIT – wyjaśnia pojęcie „ubezpieczenia” – wymienia ubezpieczenia majątkowe i osobowe – wymienia ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne – wyjaśnia funkcje ubezpieczeń – wyjaśnia pojęcie „produkt finansowy” – wymienia instytucje usług finansowych 	<p>„kapitał”, „lokata”, „akcja”, „dywidenda”, „obligacja”</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia formy lokowania oszczędności – rozróżnia ubezpieczenia społeczne – scharakteryzuje funkcje instytucji systemu emerytalnego – rozróżnia podatki – wymienia podatki i opłaty lokalne – objaśnia funkcje podatków – objaśnia sposób sporządzania zeznania podatkowego PIT – ustala odliczenia od podatku – rozróżnia stawki podatku – rozróżnia ubezpieczenia majątkowe i osobowe – rozróżnia formy składania reklamacji produktu finansowego 	<ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzuje podstawowe zasady działania banków komercyjnych, spółdzielczych o SKOK-ów – scharakteryzuje zadania BFG – rozróżnia zyski z akcji i obligacji – wymienia wskaźniki GPW – rozróżnia fundusze inwestycyjne i porównuje ich ryzyko – scharakteryzuje rolę i zadania ZUS – scharakteryzuje formy zabezpieczenia emerytalnego na IKE, IKZE – scharakteryzuje podatki – klasyfikuje podatki – sporządza deklarację PIT – scharakteryzuje zakres ubezpieczeń majątkowych: mienia i OC – scharakteryzuje zakres ubezpieczeń osobowych cywilnej 	<ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzuje rolę i zadania PPE – klasyfikuje podatki według różnych kryteriów – klasyfikuje podatki dochodowe według sposobu naliczania – sporządza e-deklarację PIT – analizuje ogólne warunki ubezpieczenia wybranego ubezpieczenia – dokonuje analizy porównawczej umów ubezpieczeniowych – określa zadania Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego – analizuje ogólne warunki ubezpieczenia wybranych ubezpieczeń – scharakteryzuje rolę i kompetencje Rzecznika Finansowego 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje sytuację spółek na rynkach GPW – objaśnia rolę i zadania Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych – interpretuje hossę i bessę na giełdzie – ocenia wiarygodność rekomendacji finansowych instytucji funduszy finansowych – interpretuje definicję podatku według Konstytucji i Ordynacji podatkowej – analizuje znaczenie podatków w dochodach państwa – analizuje funkcjonowanie systemu e-deklaracje – ocenia przykłady praktyk i zachowań etycznych i nieetycznych na rynku finansowym
IV. Aktywność zawodowa				
<ul style="list-style-type: none"> – określa osobę aktywną zawodowo – rozróżnia osoby nieaktywne zawodowo – określa bezrobotnego – wyjaśnia pojęcie „rynek pracy”, „popyt na pracę”, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia osoby aktywne zawodowo i bierne zawodowo – wyjaśnia rodzaje bezrobocia – wyjaśnia mechanizm popytu i podaży na rynku pracy – rozróżnia rynek pracodawcy i rynek pracownika 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje wskaźniki aktywności zawodowej – analizuje wskaźniki zatrudnienia – scharakteryzuje rodzaje bezrobocia – wyróżnia czynniki 	<ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzuje wskaźnik stopa bezrobocia – interpretuje poziom stopy bezrobocia w czasie – interpretuje poziom stopy bezrobocia geograficznej – scharakteryzuje czynniki 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przyczyny nierównowagi na rynku pracy – projektuje kształtowanie się rynku pracy przy rozwoju technologii informatycznych

<p>„podaż pracy”</p> <ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: „praca”, „motywacja”, „kariera zawodowa” – wyróżnia aktywne i pasywne metody poszukiwania pracy – wymienia formy zdobywania doświadczenia zawodowego – wymienia dokumenty aplikacyjne – określa cel rozmowy kwalifikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia motywy aktywności zawodowej – podaje przykłady karier zawodowych – rozróżnia aktywne metody poszukiwania pracy – ocenia przydatność różnych metod poszukiwania pracy – sporządza CV według wzoru – sporządza list motywacyjny – charakteryzuje przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej 	<p>wpływające na wielkość popytu na pracę i podaży pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia typy osobowości zawodowe – analizuje szanse i możliwości rozwoju własnej kariery zawodowej – dostrzega rolę uczenia się przez całe życie – charakteryzuje formy zdobywania doświadczenia zawodowego – sporządza dokumenty aplikacyjne dot. konkretnej oferty pracy – analizuje błędy w pisaniu CV – przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej 	<p>wpływające na równowagę na rynku pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia narzędzia oddziaływania państwa na rynek pracy – wskazuje preferencje zawodowe przy określonych typach osobowości zawodowej – rozpoznaje własny typ osobowości zawodowej – analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i globalnym – interpretuje sformułowania z ofert pracy 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje pożądane kompetencje na rynku pracy – charakteryzuje rolę instytucji wspierających osoby poszukujące pracy – rozpracowuje zmiany na rynku pracy w Polsce i na świecie – objaśnia znaczenie tzw. kompetencji miękkich – dokonuje analizy oczekiwań pracodawców wobec dokumentów aplikacyjnych – projektuje odpowiedzi na trudne pytania w rozmowie kwalifikacyjnej
--	---	--	--	--

Klasa III

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
I. Prawne podstawy zatrudnienia				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje podstawowe źródło prawa pracy – zna zasady zatrudnienia – wyjaśnia pojęcia: płaca, płaca brutto, płaca netto – wskazuje źródło praw i obowiązków pracodawcy i 	<ul style="list-style-type: none"> – wyróżnia formy zatrudniania pracowników i rodzaje umów – wyróżnia okresy zawierania umowy o pracę – rozróżnia rodzaje umów cywilnoprawnych – rozróżnia systemy płac 	<ul style="list-style-type: none"> – wyróżnia elementy umowy o pracę – wyróżnia sposoby rozwiązywania umowy o pracę – ustala okresy wypowiedzenia umowy o pracę 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje korzyści z wyboru konkretnej formy zatrudnienia i umowy – charakteryzuje skutki wykonywania czynności na podstawie umów cywilnoprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje korzyści z wyboru konkretnej formy zatrudnienia i umowy – charakteryzuje skutki wykonywania czynności na podstawie umów cywilnoprawnych

<p>pracownika</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie: młodociany pracownik, osoba niepełnosprawna – wyjaśnia pojęcie: urlop – wskazuje źródło udzielania urlopu – wskazuje instytucje przestrzegania prawa pracy w Polsce – wyjaśnia pojęcie: stanowisko pracy w branży – wskazuje źródła prawa i instytucje ochrony praw pracowniczych – wyjaśnia pojęcie: mobbing 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje różne systemy płac: – interpretuje i analizuje podstawowe prawa i obowiązki pracownika – charakteryzuje warunki zatrudnienia młodocianego pracownika - pracodawcy dotyczące BHP na stanowisku pracy – rozróżnia zasady dobrej organizacji pracy – wyjaśnia rolę instrukcji stanowiskowych – rozpoznaje przejawy mobbingu w pracy i charakteryzuje jego skutki – wyjaśnia konsekwencje zatrudniania bez umowy 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje potrącenia od płacy brutto – oblicza wynagrodzenie netto – analizuje prawa i obowiązki młodocianego pracownika – omawia specyfikę zatrudnienia osób niepełnosprawnych – charakteryzuje urlop na żądanie i jego wymiar – charakteryzuje ergonomiczne stanowisko pracy – przedstawia zasady dobrej organizacji oraz BHP na stanowisku – przedstawia sposoby przeciwdziałania mobbingowi – wyjaśnia sposób postępowania etycznego 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje wymagania i obowiązki pracodawcy wobec młodocianego – identyfikuje obowiązki i korzyści pracodawcy przy zatrudnianiu niepełnosprawnego – oblicza urlop proporcjonalny – określa zadania związków zawodowych – dostrzega rolę związków zawodowych w ochronie praw pracowniczych – ocenia zachowania etyczne i nieetyczne pracodawców i pracowników 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje relacje między prawami pracownika a obowiązkami pracodawcy przy zatrudnianiu młodocianych i niepełnosprawnych – analizuje sytuacje problemowe związane z wymiarami urlopu i udzielaniem urlopu przy umowach cywilnoprawnych i w okresie pobierania zasiłku – analizuje zadania ergonomii pracy – analizuje problemowe sytuacje łamania praw pracowniczych i sposoby ich zapobiegania
II. Przedsiębiorstwo				
<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje akt prawny dotyczący prowadzenia działalności gospodarczej – rozróżnia formy własności przedsiębiorstwa – wyjaśnia pojęcie: biznesplan – podaje przykłady pomysłów na biznes znanych przedsiębiorców – wskazuje cel sporządzania biznesplanu 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje działalność gospodarczą – wyjaśnia pojęcie: przedsiębiorca – określa rodzaj działalności w branży wg (PKD 2007) – klasyfikuje przedsiębiorstwa – wskazuje adresatów biznesplanu – wyróżnia elementy biznesplanu – określa podstawowe zasady 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje pojęcie przedsiębiorstwa według Kodeksu cywilnego – wyróżnia cechy przedsiębiorstwa – klasyfikuje przedsiębiorstwa według form własności i wielkości – przedstawia strukturę biznesplanu – objaśnia poszczególne elementy biznesplanu 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje funkcje przedsiębiorstwa – charakteryzuje etapy opracowania biznesplanu – prezentuje projekt własnego pomysłu w formie biznesplanu – analizuje mikrootoczenie i makrootoczenie wybranego przedsiębiorstwa z branży, uwzględniając jego lokalizację 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje biznesplany wybranych firm w branży – projektuje oczekiwania rynku jako podstawy pomysłu na własny biznes – analizuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia projektowanego przedsięwzięcia – analizuje sytuację wybranego przedsiębiorstwa w

<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia słowo: otoczenie – rozróżnia rodzaje otoczenia przedsiębiorstwa – wyjaśnia cel zbierania informacji z rynku – objaśnia pojęcie: firma na próbę – wskazuje możliwe źródła finansowania działalności gospodarczej – wskazuje lidera w różnych zespołach 	<ul style="list-style-type: none"> sporządzania biznesplanu – rozróżnia elementy otoczenia konkurencyjnego, makrootoczenia – wyjaśnia cel analizy SWOT jako narzędzia planistycznego – wymienia formy zbierania informacji marketingowych – rozróżnia rodzaje spółek – rozróżnia rodzaje źródeł finansowania – określa cechy pracy zespołowej 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje własny pomysł biznes – sporządza biznesplan – identyfikuje mocne i słabe strony przedsiębiorstwa – identyfikuje szanse i zagrożenia – charakteryzuje podstawowe formy organizacyjno-prawne spółek – stosuje zasady pracy zespołowej – uczestniczy w pracy zespołowej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wniosek CEIDG-1 – dokonuje wyboru możliwości finansowania przedsięwzięcia – charakteryzuje <i>venture capital</i> – wyjaśnia rolę „aniołów biznesu” – charakteryzuje zarządzanie zasobami ludzkimi – projektuje podział pracy w zespole w konkretnym przedsięwzięciu 	<ul style="list-style-type: none"> otoczeniu konkurencyjnym na podstawie zebranych informacji – analizuje aspekty decyzji o wyborze formy organizacyjno-prawnej przedsiębiorstwa – projektuje cechy dobrego lidera – analizuje funkcje zarządzania i funkcje przywództwa – charakteryzuje efekt synergii pracy zespołowej
III. Efekty finansowe przedsiębiorstwa				
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia na przykładzie pojęcie „marketing” według wyszukanych definicji – wskazuje odbiorcę działań marketingowych przedsiębiorstwa – wyjaśnia pojęcia: promocja, reklama – wyjaśnia cel działań promocyjnych – wskazuje sposoby reklamowania produktów – wyjaśnia na przykładzie pojęcie: efekt finansowy – rozróżnia rodzaje wyniku finansowego – wymienia podatki obciążające przedsiębiorcę 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy marketingu mix (4P) – charakteryzuje elementy marketingu mix wybranego przedsiębiorstwa z branży – rozróżnia podstawowe narzędzia promocji i e-promocji – charakteryzuje rodzaje reklam – wymienia pozareklamowe narzędzia promocji – charakteryzuje formy promocji sprzedaży – definiuje koszty uzyskania przychodów – rozróżnia formy opodatkowania indywidualnej 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rynek docelowy danego przedsiębiorstwa – charakteryzuje elementy marketingu mix przedsiębiorstwa wybranej branży z punktu widzenia klienta (4P) – rozróżnia funkcje reklamy: informacyjną, perswazyjną, konkurencyjną – charakteryzuje pozareklamowe narzędzia promocji – wyjaśnia rolę Internetu i mediów społecznościowych w działaniach promocyjnych firmy – charakteryzuje koszty 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rolę produktu, ceny, promocji i dystrybucji w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa na rynku – charakteryzuje grupy docelowe klientów wybranego produktu przedsiębiorstwa z branży – przedstawia pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na klientów – uzasadnia rolę działań promocyjnych w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa ze swojej branży – oblicza wynik finansowy przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie: zarządzanie marketingowe – projektuje cele zarządzania marketingowego przedsiębiorstwa ze swojej branży – projektuje kreatywne działania promocyjne produktu wybranego przedsiębiorstwa ze swojej branży – prognozuje efekty finansowe przedsiębiorstwa na podstawie zestawienia planowanych przychodów i kosztów

	<p>działalności gospodarczej</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia uproszczone formy opodatkowania – omawia opodatkowanie na zasadach ogólnych (PIT) 	<p>rodzajowe i przychody wybranego przedsiębiorstwa ze swojej branży</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje uproszczone formy opodatkowania – charakteryzuje formę opodatkowania PIT 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje opodatkowanie VAT 	<ul style="list-style-type: none"> – projektuje wybór formy opodatkowania własnej indywidualnej działalności gospodarczej na tle systemu podatkowego w Polsce
IV. Etyka biznesu				
<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady negocjacji: zwyczajnych, handlowych, prawnych – wyjaśnia pojęcie: korupcja i skrót CBA – podaje przykładowe okoliczności stosowania korupcji – wyjaśnia pojęcie: etyka – wskazuje miejsca przestępstw na rynku finansowym – wskazuje działalność gospodarczą jako jedyny obszar szarej strefy – podaje przykłady szarej strefy – wyjaśnia pojęcie: przedsiębiorca – wyszukuje informacje o sukcesach polskich przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia rodzaje negocjacji – rozróżnia pięć strategii negocjacji – rozróżnia style negocjacji – rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie w swojej branży – charakteryzuje korupcję – charakteryzuje kodeks etyczny wybranej firmy jako przykład odpowiedzialnego biznesu – ocenia zachowania etyczne i nieetyczne pracodawcy i pracowników – wyjaśnia pojęcie: pranie pieniędzy – objaśnia przestępstwa giełdowe – wskazuje podstawy prawne etyki na rynku finansowym – charakteryzuje szarą strefę na rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zasady, etapy i reguły prac negocjacyjnych – charakteryzuje strategię „wygrana-wygrana” – definiuje etykę w działalności gospodarczej – wymienia organizacje promujące etykę biznesu – projektuje kodeks etyczny zawodu – charakteryzuje zasady postępowania domów maklerskich w stosunkach z klientami – wskazuje instytucje odpowiedzialne za etykę na rynku finansowym – wyjaśnia negatywne skutki rozwoju szarej strefy – wyróżnia działalności nielegalne i działalności ukryte 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia strategie radzenia sobie z konfliktami – przedstawia przykłady technik manipulacyjnych stosowanych podczas negocjacji – objaśnia skutki stosowania manipulacji w negocjacjach – charakteryzuje działania nieetyczne w biznesie – charakteryzuje formy przeciwdziałania zachowaniom nieetycznym – objaśnia zakres tajemnicy zawodowej maklerów i informacji poufnych – podaje przyczyny istnienia szarej strefy – charakteryzuje działalność nielegalną, działalność ukrytą i działalność nieformalną 	<ul style="list-style-type: none"> – projektuje najlepszą alternatywę negocjowanego porozumienia – BATNA – charakteryzuje zasady Strategii Antykorupcyjnej OECD – dostrzega możliwości rozwoju przedsiębiorstwa i osiągnięcia sukcesu rynkowego przy pełnym poszanowaniu zasad etycznych w biznesie – prezentuje zakres działalności instytucji (GIIF i KBF) i formy przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu – analizuje metody ograniczania szarej strefy przez państwo